

ABONAMENTUL.

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.60

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— fraud

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA.
Strada Zrinyi Nr. 10.

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisele nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Avântul bulgarilor.

București, 20 Martie v.

A trecut o săptămână decând tricolorul bulgar fălăie deasupra bătrânei cetăți a lui Adrian, împăratul roman... Un popor tânăr, d'abea eliberat de sub jugul secular al invaziunii turcești, cu o organizațiune militară care datează de câteva decenii, a săvârșit unul din cele mai strălucite fapte din istoria războiului modern: a luat cu asalt o fortăreață care era socotită printre cele mai tari din lume și care, se credea, nu putea să cadă decât prin... foamete.

Cetitorii acestui ziar cunosc din excelențului său serviciu de informațiuni amănunțele complete a cuceririi Adrianopolului. Deși, din cauza conflictului pentru Silistra, Bulgarii ne sunt adversari, deși veleitățile lor asupra Dobrogei, de jumătate mărturisite, nu împiedică să avem simpatii pentru un popor brav, ce-i drept, dar *lipsit de simțul justiției și de scrupule*, totuși trebuie să recunoaștem că prin cucerirea cu *asalt* a forturilor puternice, moderne, ale Adrianopolului *armata bulgară* a dat dovada unei valori militare incontestabile. Iuțeala cu care au manevrat trupele bulgare, precisiunea cu care s'a dat lovitură și în sfârșit energia tinerească, plină de un eroism viguros și în același timp patriotic, sunt remarcabile.

Noi Români, cari suntem conștienți în virtuțile noastre militare, în calitățile poporului nostru care a dat, în cursul celor mai grele timpuri de invaziuni, atâția mari eroi ai creștinătății, noi cari avem o încredere justificată în frumoasa armată a României,

care este o armată de elită și care a probat sub parapeturile Plevnei calități cel puțin așa de strălucite ca acelea cari s'au manifestat sub murii Adrianopolului, nu putem să fim invidioși pe Bulgari. Invidia ar fi mărturisirea slăbiciunii noastre. Nu, nu suntem invidioși fiindcă acest popor tânăr a știut să sacrifice pentru patrie și pentru națiune, cu un eroism sublim, fără cea mai mică ezitare, atâtea mii și zeci de mii de vieți tinerești...

Patriotismul trebuie întotdeauna admirat și apreciat, trebuie admirat chiar și la adversar... Dar aceste sentimente nobile, cari de altfel formează una din însușirile caracteristice ale națiunii noastre, această conștiință a calităților și a forțelor noastre nu trebuie să ne împiedice a ne gândi serios la *consecințele* avântului mare ce l'au luat Bulgarii, avânt care s'a manifestat din nou în fața întregii Europi prin cucerirea Adrianopolului.

Aceste consecințe ne interesează nu numai dintr'un punct de vedere general internațional ci cu deosebire din punct de vedere specific românesc. Faptul că Bulgarii au ajuns sau vor ajunge în curând un mare stat, că vor usurpa hegemonia în peninsula balcanică, că și vor întinde domnia dela Dunăre la Marea Marmara și la marea Egeică, dela Salonic la Varna și dela Vidin la Cea-talgea, ne interesează mult. Nașterea unui mare stat slav în sudul Dunărei este un eveniment de prima importanță care nu poate să ne lase reci. Dar la urma urmei Bulgarii nu au luat decât ce li se cuvenia, ce era al lor, și în *această* privință nu putem să ridicăm contra lor, cu dreptate, nici un *veto!*

Ceeace ne interesează însă în măsura cea

mai mare este a ști: *care va fi atitudinea Bulgariei mărite față de România?*... Cucerirea Adrianopolului, succesele militare cari au transpus pe Bulgari într'o beție de triumf, și în general avântul lor impetuos, pe care astăzi nici Europa nu-l mai poate domoli, *tendințele lor de cucerire*, toate acestea nu vor avea oare o influență nefastă asupra politicii bulgare față de pașnicul și bunul, generosul vecin dela Nord: *România?*... Iată o problemă mare a viitorului apropiat.

În această privință nu pot fi decât două păreri: sau că, în urma succesorilor sale cari au întrecut toate așteptările, Bulgaria va urma politica sa îndrăznească de cuceriri și față de România, sau că, ascultând vocea bunului simț și a *moderațiunii*, cari sunt așa de esențiale pentru succesele *durabile* în politică, Bulgarii vor inaugura o politică pașnică în exterior și se vor mulțumi cu o reorganizare și întărire interne, de cari noul stat va avea mare trebuință. Cea mai mare virtute în politică este: să știi, după ce ai învins, *unde să te oprești*. Toți marii cuceritori și toate națiunile cuceritoare cari au căzut, după ce au repurtat multe victorii, au căzut fiindcă n'au cunoscut măsura în acele cuceriri. *Măsura și perseveranța* sunt calitățile esențiale în politică. Istoria modernă ne dă un mare exemplu al succombării din cauza nerespectării acestui mare principiu: Napoleon I., care a căzut fiindcă n'a știut să-și stăpânească tendințele despotice exagerate... *Este mai ușor să învingi și să stăpânești pe alții decât să te stăpânești pe tine însuși!*...

Vom vedea în curând dacă Bulgarii vor ști unde este marginea pornirilor lor de cu-

Henri Lavedan.

Să vii să mă scoli!

Baronul de Plomby, 30 de ani, deja pântecos.

Pierre Mandolin, 20 de ani, blând, timid.

Ludovic, valetul baronului, 40 de ani.

Ceasurile unsprezece înainte de amiază. La Plomby. E în pat și doarme dus. Perdelele sunt date la o parte, și Ludovic, valetul serie, așezat la biroul stăpânului său. Ușa se deschide și apare Mandolin, foarte elegant din cap până în picioare.

Mandolin (cătră Ludovic). — Tot mai doarme?

Ludovic. — Ce vrei să faci la ceasul ista? Doarme ca o rufă murdară. (Îl contemplează). Ian uități-vă la el; seamănă el cu un om? Zău, că nu-i frumos deloc. Intre mastodonul acesta și elegantul baron, așa cum e după ce-l îmbrac, e o prăpastie.

Mandolin. — Cu toate acestea trebuie să-l deșteptăm.

Ludovic. — Așa? Ei bine, încearcă dta!

Mandolin. — El însuș mi-a spus aseară, adevărat azinoapte: „Măne dimineață te invit la dejun la Marivausc; dar conțez pe tine să vii să mă scoli!”

Ludovic. — Ei bine, scoală-l.

Mandolin (chemând). — Plomby? Plomby! (Mai tare) Plomby!

Ludovic. — Aș! pă dracu!

Mandolin. — Îi face acelaș efect ca și cum i-aș vorbi de contele de Chambord. Și când te gândești că în toate zilele e acelaș lucru! În fiecare zi îmi cere ca un serviciu, mă imploară să vii să-l scoli, și niciodată nu-s în stare să-l deștept.

Ludovic. — Lasă-l. Vedeti-vă de treabă.

Mandolin. — Nu. Și apoi, i-am făgăduit. Vi-no mai bine de-mi ajută.

Ludovic. — Regret, dar sunt ocupat.

Mandolin. — Dar ce faci acolo, la birou?

Ludovic. — Îmi fac corespondența.

Mandolin. — Pe hârtia lui?

Ludovic. — Pe hârtia lui cea frumoasă. Ah! pe cinstea mea, da!.. și pe plicurile lui cu deviza în aur. (Citește) „Semper vigilo”. Ce însemnează asta? E pe englezește?

Mandolin. — „Veghiez neconțenit”.

Ludovic. — Ce farsor! Seamănă el cu unul care veghiază? Așa zău!

Mandolin (chemându-l pe Plomby căruia îi pune mâna pe umăr). — Plomby, dragă Plomby!

Ludovic. — Îți pierzi vremea.

Mandolin. — Nu. Uite că s'a mișcat. E semn bun. Plomby, hei, Plomby.

(Plomby doarme dus).

Ludovic. — Scutură-l cum se cade, ce! Ridică plapoma de pe el.

Mandolin. — Ba nu zău! Dar bun sftnic

ești! Ca să tabere pe mine și să mă păruiască? Știi bine cum e în clipele acestea.

Ludovic. — Ce vrei! Așa e el; în momentele astea ar omori lumea, ar ucide-o pe bună-șă. Pe urmă, i-ar părea rău; ar fi însă prea târziu.

Mandolin. — Și mă mai sfătuiesti să...? Ești nostim dta, flacăule.

Ludovic. — Deh! poate că dta ai fi mai norocos decât mine.

Mandolin. — Dar de ce nu încerci să-l scoli dta?

Ludovic. — Nu fac prostia asta.

Mandolin. — Lucrul e extraordinar, într'adevăr. De ce trebuie să vii eu în fiecare dimineață să-l scoli pe Plomby, când dta, valetul lui, ești aci?

Ludovic. — Fiindcă eu am terminat; fiindcă eu nu mă mai încumetez să-l deștept. S'a dus vremea aceea. Mi-am făcut și eu timpul, înțelegi dta?

Mandolin. — Nu prea.

Ludovic. — Ei bine! Iată. În primele săptămâni după sosirea mea aici, am făcut ca dta, am fost răbdător, apoi l'am luat cu blândetea și la urmă cu încăpăținarea. Mă inversunam. Intre noi era o luptă, și am reușit cu vremea să-l scoli din pat. Numai că, de îndată ce deschidea ochii mă injura că-l sculam prea târziu: zicea că vina mea era, și așa și pe dincolo. La urmă am obosit și eu. Unde mai pui că erau zile în cari părea cuprins de o turbare cu spume când

cerire. Vom vedea dacă ei vor ști să se oprisească la timpul și locul oportun. *Renunțarea lor definitivă la Silistra și Dobrogea ar fi cel mai cuminte act politic ce l-ar putea face!* Renunțând la o expansiune în spre Nord ei vor putea să fie siguri de cuceririle lor dela Sud. Pierderea Silistrei ar întări posesiunea Adrianopolului, iar bunele relații cu România ar asigura existența statului bulgar în condițiile cele mai bune. Neutralitatea României a făcut posibilă mărirea Bulgariei, supărarea Românilor ar putea să ducă la o cîntire a gloriei prea proaspete a Bulgarilor...

Aceasta să n'o uite cuceritorii Adrianopolului!
M. R. Ș.

„Himnusz”.

Arad, 2 Aprilie.

Nu știu încă ce hotărâre vor lua bieții noștri teologi întemnițați în Ungvár, în fața sentinței diavolești, ce li s'a dictat de superioritatea creștină, blândă și dreaptă a seminarului de acolo.

Nu știu, avut'au ei puterea să-și paralizeze pe o clipă frumoasele sentimente, ce le-au dovedit, — pe o clipă, ca să poată cânta „Himnusz”-ul unguresc și nu știu ce vor spune în disertația ce li se cere despre „cum trebuie să cinstească un cetățean maghiar imnul patriei.”

Să ne oprim însă și noi o clipă asupra acestei admirabile teme, ieșite dintr'o minte și un suflet de incvizitor spaniol. Să răspundem și noi acestei întrebări, noi, la spațele cărora nu stă un infuriat rector seminarial încins de trei ori cu șerpar roș-alb-verde, nu stă un conzistor de ruteni flămânzi după răsplata meritelor patriotice și nu ne tocește vârful condeiului gândul, că cele scrise de noi sincer și din adâncul sufletului nostru, pot însemna năruirea viitorului ce ni l'am plănuțit.

Neamul nostru a ajuns azi la o puternică convingere națională, a ajuns să aibă ca bază a tuturor mișcărilor și scopurilor sale principiul național. Toți suntem convinși, că omenirea își poate trăi viața numai în viața neamurilor deosebite; scopul suprem se poate ajunge numai trăind neamurile o viață națională, urmând a-și

desvolta libere darurile ce i le-a hărăzit natura și trecutul.

Principiul național îl înțelegem și îl urmăm fără deosebire, dacă acelea se referă la noi și ne justifică ținta noastră sau îl vedem manifestându-se la alte neamuri. Privim cu simpatie orice mișcare națională. Și dacă avem un sentiment, când vedem rezultatele naționale ale altor neamuri, acela nu este decât admirația și dorul de a ajunge asemenea rezultate.

Și așa simpatie purtăm și tuturor manifestațiilor simțului național. Așa suntem și cu imnurile naționale. Scriitorul acestor rânduri a fost martorul unei scene, care l'a convins despre cele de sus mai mult decât l'ar fi putut convinge orice. Pe când își făcea studiile la o universitate mare din străinătate a fost membrul unei societăți a studenților străini, ascultători ai acelei universități. Cu ocaziunea unei intriniri a acestei societăți, toți studenții, în grupuri și-au cântat pe rând imnurile lor naționale. A fost o însufletire sinceră și mare. Aceiași însufletire generală când au cântat Englezii God save the King-ul lor, aceiași când Francezii au cântat Marseleza, Rușii imnul lor, Nemții Wacht am Rhein-ul, noi Deșteaptă-te Române și Trăiască Regele, Sârbii, Bulgarii, Italianii, Americanii, Austriacii, Japonezii imnurile lor. Era o dragoste și o admirație împrumutată fiindcă toți știam și simțeam, că în imnurile neamurilor străine vibrează aceeași idee, aceeași dragoste, același sentiment, pe care îl simțim și noi în imnul nostru.

Dar atunci de ce avem oroare de Himnusz-ul unguresc?

Ni-e silă de el, fiindcă Ungurii, al căror imn este, inebuniți de idei false naționale, a căror înfăptuire nu vor putea-o vedea niciodată, dorind înaintarea neamului lor, nu știu păstra cinstea, ce o datoresc altor neamuri, nu-și știu croi planurile și țintele după puterile lor reale și după însemnătatea lor modestă, — vreau să înghită alte neamuri, cu alte calități, mai mari, cu alt viitor, cu alt trecut.

Ni-e silă de el fiindcă în el se strigă în gura mare minciuna deja putredă, cu care își acopere statul acesta faptele și și le scuză, statul, care spune că principiul lui e principiul național, în vreme ce toată viața sa e o negațiune a a-

cestui principiu, e o încercare de a nimici alte națiuni, cari nu vreau să se amalgamizeze cu neamul unguresc, decât care ele sunt înzestrate cu calități mai înalte.

Ni-e silă de el, fiindcă cei în a căror mână stă încă cârma acestui stat și slugile lor, nu au scăpat nici un prilej fără să ne prindă de gât și să cerce să ne silească să cântăm și să cinstim acest imn. Și aici au aplicat mijlocul care deja a săpat adânc temelia poziției lor: sila. Cei cari au avut nefericirea să învețe în copilărie în vre-o școală ungurească, vor putea găsi în amintirea lor fără multă greutate amintirea învățătorului ungur, care le anina de piept, cu puterea și pe lângă pedeapsă, tricolorul unguresc și-i făcea cu băta în mână să cânte imnul unguresc între hohotele elevilor unguri, — amintirea profesorului care îi pedepsește aspru fiindcă nu s'au ridicat, când cutare unguras a avut idea să cânte imnul... Și alte, și alte asemenea silnicii, cari au săpat în inimi un adânc rezenz față de acest imn.

O putem dar spune verde: *urâm Himnusz-ul, simițim un resens față de el.*

Dar cum stăm cu datoria de a-l cinsti, pe care o afișează papistașii din Ungvár?

Nu cunoaștem o asemenea datorie!

Nu cunoaștem o asemenea datorie!

Ca cetățean am datorii, pe cari le împlinesc fiindcă le înțeleg rostul sau fiindcă urmez îndrumării celor ce îl înțeleg. Am să mă supun legilor, sau să cerc să le schimb dacă mi se pare. Imi pot face silă trupului când mi-o cere legea sau binele obștească, dar nici când n'am să-mi fac silă sufletului. *De silă nu am să cinstesc ceea ce detest, nu am să iubesc ceea ce nu pot decât urî, nu am să mă închin dușmăului meu.*

Imnul unguresc va putea fi cinstit de noi asemenea imnurilor celorlalte neamuri străine numai când ungurii vor apuca pe o cale bună, pe care încă nu au călcat până azi și se vor ridica din șirul neamurilor cu apucături silnice medievale, în șirul neamurilor culte, — ceea ce le dorim din tot sufletul.

Până atunci Himnusz-ul va fi un cântec odios, în fața cărui nu ne vom descoperi capetele!

il deșteptam din somn, și atunci imi arunca în cap toate lucrurile grele ce-i cădeau sub mână. Am primit astfel obiecte la cari nici nu mă așteptam: lampa, pe dna de Poitiers... da, capul acela de bronz pe care-l vezi colo, apoi serviciul de ceai. Nu mă nemerea niciodată, e drept, dar ce are a face? lucrul era primejdios. Odată am avut o adevărată spaimă: pusese mâna pe revolverul de sub căpătâi.

Mandolin (emoționat). — Nu!

Ludovic. — Este așa cum vă spun.

Mandolin. — Dar astăzi il mai are?

Ludovic. — Pe cine?

Mandolin. — Revolv....

Ludovic. — Nu știu. Puțin imi pasă. Atunci, înțelegi dta, mi-am zis: asta nu mai poate dura, și chiar în seara aceea l'am prevestit că-l părăsesc. N'a vrut să mă lase. A fost foarte binevoitor. — „Sunt încântat, Ludovic, de serviciul dtale, mi-a spus el, și niciodată n'am să te las să pleci.” — Bine, domnule, dar cu o condiție: să nu mai fii însărcinat a vă scula. M'am saturat. De altmintealea, lucrul acesta ne-ar desbina în fiecare clipă. Mai bine nu.” Atunci m'a scuturat, o! m'a scuturat strașnic. — „Este ignobil, Ludovic, ce faci dta; simți că țin la dta, că mi-e urît să-mi schimb feciorii, și profiți de asta, ca să mă pui la strîmtoare; abuzezi... E ignobil!” — Ba nu, domnule, înțelepciunea mă fătuiește. — Ei bine, fie și așa, a trigat el, rămâi dar, și deoarece nu vrei să mă scoli, am eu prieteni, prieteni buni cari mă vor deștepta cu plăcere, auzi? Ei așa zic și eu, i-am răs-

puns. Iată-ne înțelegi. Mai ales că asta e treaba pirenților dvoastră, mai mult decât a mea”.

Mandolin. — Incântător!

Ludovic. — De atunci lucrurile au mers bine. De se deșteaptă ori nu, mie puțin imi pasă.

Mandolin. — Dar atunci cine-l scula?

Ludovic. — Prietenii lui, deh!

Mandolin. — Cari prieteni?

Ludovic. — Toți.

Mandolin. — Cu toții laolaltă?

Ludovic. — Nu. Cel dintâi care a intrat în serviciu acum doi ani, a fost... stai să-mi aduc aminte de numele lui... d. de Catalpa. Avea optsprezece ani. A durat șapte luni, apoi s'a dus. S'a certat cu domnul și s'au despărțit în dușmănie. După el a venit d. La Membrolle: ista a durat numai două luni. Și el s'a certat cu domnul. Apoi, a fost Paul Costard, două zile; Cabariot, șase săptămâni, apoi dta. Și toți au plecat certăți de moarte cu el. I-a istovit rînd pe rînd. Și dta o să faci ca ei; într'o bună zi o să te certți cu el și o să-l părăsești.

Mandolin (cu u naer de sfidare). — Se prea poate, știu d-ta?

Ludovic. — Așa va fi.

Mandolin. — Nu zic nu. Sunt momente!!

Ludovic. — Dar nu numai decât.

Mandolin. — Și de ce așa, mă rog?

Ludovic. — Fiindcă — mă cunosc eu — d-ta nu ești încă copt. Nu a trecut încă timpul necesar. Ah! mai ai de furcă! (Arătându-l pe

Plomby). Ian privește-! Par'că nici nu e în viață. Trist! E trist să vezi, așa, un baron tăvălindu-se în vise la ceasul ăsta, când atâția bieți lucrători sunt de mult în picioare, la cărcimarul din colț!

Mandolin (scuturându-și ușurel pieptul). — Plomby! scoală-te, ce Dumnezeu. Avem o vreme superbă.

Ludovic. — Vă înșelați. Plouă ca din găleți.

Mandolin. — Ei, știu eu. Voiam numai să-l ademenesc. (Lui Plomby.) E vorba să dejmăm împreună... Hei! Ti-e foame? Mie mi-e tare foame. Ei, Plomby? fii de treabă.

Plomby (mărîind ca o fiară și întorcându-se pe partea cealaltă). — Nu...u...u!...

Mandolin (mai tare). — Plomby, fii cu minte, ori o să-mi ies din fire. E plictisitor, la urma urmei! (Lui Ludovic.) Ești sigur că nu-și are revolverul.

Ludovic. — Nu știu. Nu cred.

Mandolin. — Ar fi bine să ne asigurăm.

Ludovic. — Nu, nu-l are. Iată-l colo pe măsută.

Mandolin. — Salvați! Suntem salvați. A! nu vrei să te scoli? O să vedem noi acum. Ludovic, ajută-mă să înlătur toate obiectele cari îi sunt la îndemână.

(Ei retrag măsurile dela căpătâiul patului.)

Ludovic. — Și pe dna de Poitiers o iți? Tocmai ce e mai primejdios!

(Ei înlătură bustul Dianei de Poitiers.)

Consiliu de miniștri. Ieri seara s'a ținut în palatul ministerului din Budapesta un consiliu de miniștri sub președinția prim-ministrului L. Lukács, la care au luat parte toți membri cabinetului, afară de ministrul Serényi, care se află în călătorie și a fost înlocuit prin secretarul de stat baronul Iosif Kazy. Consiliul de miniștri a rezolvit cu acest prilej agendele curente ale diferitelor rezorturi. Despre situația politică internă și externă și despre contingentul de recruți nu s'a discutat.

Presa obiectivă și alegerea dela Sasca. În vreme ce ziarele pericinate din Ungaria propagă minciuna cu nerușinarea cea mai obraznică, — de altcum caracteristica presei judeomaghiare, de a perverti totdeauna adevărul, o cunoaște foarte bine și străinătatea serioasă. — ziarele obiective ca „Reichspost”, „Budapester Tagblatt” etc. înfierează minciuna și pun în lumina lor adevărată atrocitățile, teroarea și mișelăile, dovedite la alegerea dela Sasca, de către organele administrației ungare. „Budapester Tagblatt” arată la loc de frunte între altele cum fibrăul cercului Sasca, pentru a-i intimida pe Români, a pedepsit pe 200 de țărani, cu câte 200 coroane amendă pe motivul că gunoiul ba e prea aproape, ba e prea departe așezat de edificiu; cum jandarmii pătrundeau în casele țărănilor în mod samavolnic necruțând nici casele unde se aflau bolnavi. Referitor la invenția fibrăului referitoare la atentatele cu dinamită, iscodite pentru a-și acoperi ilegalitățile, cu cari atentate ar fi amenințat aderenții dlui Vlad, numitul ziar scrie următoarele:

„Românii sunt buni și blânzi, ei luptă azi împotriva opresiunii politice cu cartea de rugăciuni în mână. Dar și ei sunt oameni și dacă se va proceda față de ei tot așa mai departe, cum s'a făcut până acum, generația lor viitoare va trebui în adevăr să lupte cu dinamită. Poporul român are o poveste de copii, că odată unui țăran înglodându-i-se carul în noroi, s'a rugat la Dumnezeu ca să-l ajute din năcaz. Din această cauză țăranul în disperarea lui s'a rugat diavolului, și, iată, carul porni afară din noroiul adânc. „Dacă Dumnezeu nu-ți mai ajută, mergi și cu dracul de mână”, e zicătoarea țărânului român. „Munca cea mai grea, ce trebuie s'o facem” — m'ia spus un activ bărbat politic român — „e ca poporul nostru să înțeleagă că, cu toată opresiunea, cu toate șicanele insuportabile, trebuie să rămână credincios monarhiei, iar că rusul, deși de-o credință cu noi, e cel mai mare pericol pentru românism. Dar, până când ni se va mai da crezământ, când se tot repețesc înaintea ochilor poporului lucrurile cele mai îngrozitoare, decât cari mai rele nu pot urma?” Sasca a fost ultima etapă a speranței pentru

posibilitatea unui trai pașnic. Dar înșelându-ne și de data aceasta, nu numai poporul român, dar nici un bărbat politic român serios nu se va afla, care să mai dea ascultare sunetelor înșelătoare de pace?!

Vicepreședintele Beöthy despre arondarea circumscripțiilor electorale. Vicepreședintele camerei ungare, Paul Beöthy a declarat ieri unui ziarist că proiectul referitor la noua arondare a circumscripțiilor electorale va fi depus pe biroul camerei deja în 5 Aprilie, când camera își va continua ședințele, întrerupte de vacanța de Paști. Referitor la acest proiect, vicepreședintele Beöthy a făcut următoarea declarație:

Proiectul acesta, după informațiile ce am, va avea un caracter mai general. Va stabili numai numărul circumscripțiilor după orașe și comitate, iar cu executarea arondării și cu elaborarea specială va fi însărcinat guvernul. Tot în sensul acesta au dispus și legile electorale de până acum. În legea votată de parlament e stabilit numai cadrul, iar cu arondarea specială a fost însărcinat guvernul. Tot așa va fi și de aci înainte. Guvernul în baza autorizării din partea parlamentului, va stabili arondarea specială a circumscripțiilor, consultând mai întâi municipiile, și despre aceasta va raporta apoi camerei. Arondarea astfel stabilită se va putea modifica mai târziu numai cu aprobarea parlamentului.

Congregația de primăvară a comitatului Albei-inferioare.

În 28 Martie a. c. s'a ținut în Aiud congreagația de primăvară în prezența unui mic număr de membrii. Românii încă s'au prezentat în număr disparent. Au fost de față Dr. Iuliu Maniu, Dr. Isidor Marcu, Dr. Ioan Sâmpălean, Dr. Ioan Rațiu, toți din Blaj, apoi protopopul Aiudului Ioan Maior, și Dr. Iuliu Morariu avocat în Murășuioara.

În centrul desbaterilor serioase și de astădată l'am văzut tot pe d. Dr. Iuliu Maniu.

Pus la desbatere rescriptul ministerului de agricultură, ca să se reguleze Murășul până la Piski, d. Maniu prezintă o moțiune separată, ca Murășul să se reguleze să se facă navigabil și pe teritoriul comitatului nostru. Moțiunea a fost primită, și în senzul acesta se va scrie la ministrul de agricultură.

Raportul vce-comitelui de pe 1912, tot la propunerea dlui Maniu, s'a amânat pentru altă

congregație, deoarece raportul, în care erau multe puncte supărătoare pentru Români, unii membrii l'au primit târziu, — alții de loc — și astfel nu a putut fi studiat în deajuns, ca să se poate desbate în merit, și să-și poată face fiecare observările sale

În circulația comitatului Pozsony pentru statificarea administrației comitatense, au vorbit mai mulți: Fogarasi Albert, în contra circulației, protonotarul comitatens Inceđy-Ioksmán Ödön, Dr. Szász Pál deputatul Ighiului, Török Bertalan, fostul deputat al Aiudului și toți pentru statificare.

D. Maniu încă a luat cuvântul și a combătut circularul din punct de vedere mai înalt.

E rușine, că statificarea administrației să fie sprijinită chiar prin comitatul acesta și prin oficialității. O chestie atât de impotantă din punct de vedere politic, nu este iertat să se rezolve numai așa în fugă, fără destulă cumpănire, mai ales într-o vreme, când cetățenii au partea cea mai minimală în rezolvirea afacerilor țării, și când guvernul nu atâră dela opinia publică a țării, ci dela putere... Recunoașterea, că situația materială a funcționarilor comitatens, lasă mult de dorit, dar situația lor încă nu poate fi decizătoare în rezolvirea chestiunii

Îmbunătățirea oficialilor încă nu înseamnă ameliorarea în bunăstarea țării. Într-o vreme ca aceasta, când guvernul nu dă nici o garanță în privința progresului democratic, ar fi o greșală mare politică, să renunțe comitatul la drepturile sale, și să-și depună autonomia în mâinile guvernului.

Desbaterea s'a rezolvit prin votul membrilor: cu 40, în contra 20 de voturi s'a primit circulara comitatului Pozsony, și comitatul nostru în senzul acesta va scrie la guvern, cerând statificarea administrației și numirea oficialilor comitatens de către guvern.

Vorbirea dlui Dr. Maniu ținută la un nivel înalt, demn, a stors admirațiunea și aplauzele tuturor. Insuși fișpanul l'a felicitat, recunoscând, că singur dlui a desbătut chestiunea din punct de vedere superior.

Păcat mare că membrii români ai congreagației, nu se interesează în deajuns de viața din comitat.

De erau Românii mai mulți, și de data aceasta ne-am fi putut valida.

Să sperăm că în viitor nu va trebui să constatăm atâta indiferențism!

„Unirea”.

Raportor.

Mandolin. — Așa! acum nu ne poate improșa cu nimic. Deschide larg amândouă ferestrele, Ludovic.

Ludovic. — O să avem un dans, știi d-ta? Se vor petrece lucruri mari.

Mandolin. — Nu face nimic. Deschide. Eu o să trag plapoma de pe acest domn.

Ludovic. — Ah, așa! Ah, așa! (Deschide ambele geamuri. Suntem în Martie; frigul și ploaia intră în odaie.)

Mandolin (se apropie, pune mâna pe plapomă, și cu o violență, dintr'o singură smâncitură o trage în jos, strigând de două ori, ca să-și dea curaj.) — Ah! mii de draci! Ah! mii de draci!

(Apoi așteaptă efectul.)

Plomby (mai întâi nemișcat face una sau două mișcări, apoi, cuprins de frig, se așază în capul oaselor.) — Dar asta?... (Îl zărește pe Mandolin.) Tu ești dobitocule? tu ești?

Mandolin. — Perfect.

Plomby. — Și ce cauți aici? Ești nebun? Cum! tu mi-ai făcut asta?... (Zărindu-l pe Ludovic.) Ei bine, dar d-ta, bruto?... (Zărind geamurile deschise.) Și colo, ferestrele... Oamenii ăștia vor să măucidă, pe cinstea mea! Ești afară, cămilele dracului! Afară, numai decăt.

Mandolin. — Scoală-te.

Plomby. — Afară cu tine, or mă scol și atunci o să-ți pară rău.

Mandolin. — Scoală-te.

Plomby. — În cazul ăsta închideți ferestrele! Bum! iată că tușesc. Închideți-le ori vă dărim. (Lui Ludovic îi e frică și închide.) Când s'a mai văzut așa ceva? Stau și dorm liniștit și tocmai un camarad îmi face gluma asta! (Lui Mandolin.) Ce sălbateci! Unde suntem? În ce țară trăim? Asta n'o să ți-o uit, știi tu? De ce mi-ai făcut asta, aș vrea să știi. Crezi poate că e spiritual, găscă potcovită ce ești!

Mandolin. — Ai isprăvit?

Plomby. — Pune plapoma pe mine cum a fost.

Mandolin. — Nu.

Plomby. — Asta e prea mult. Așa dar, nu mă simt stăpân în casa mea?

Mandolin. — Nu

Plomby. — Dacă urmezi, îl pun ep Ludovic să te dea afară, știi tu?

Mandolin (lui Ludovic.) Ai face așa ceva, Ludovic?

Ludovic. — Aș face-o. Aș fi silit să ascult de domnul.

Mandolin (lui Plomby.) — Ascultă, am să ți-o dau, înfeca ta de plapomă, fiindcă toate astea mă scârbesc. Dar îmi vine să mă dau cu capul de păreți.

Plomby. — Nu te jena. Fă-o.

Mandolin. — M-ai invitat tu să dejunăm astăzi la Marivaux? Mi-ai cerut tu seară, să vin

să te deștept la ceasurile zece fix, și să te deștept cu orice preț? Adevărat e ori ba? Am vădit eu toate aceste lucruri?

Plomby. — E absolut exact. (Lui Ludovic.) Câte ceasuri sunt?

Ludovic. — Unul și douăzeci, domnule.

Plomby (făcând o săritură.) Unul și douăzeci! (Lui Mandolin.) Și ți-am spus să vii la zece! Și tu numești asta a fi exact? Ah! ah! M'am săturat de tine, dragul meu. Dacă e vorba să mă deștepti așa! Ce vrei să fac acum?

Mandolin. — Să-te-îm-braci.

Plomby. — Să mă îmbrac! Bietul meu neghiob! Îmi trebuesc cel puțin două ore pentru toaletă. Ceasul e unul și jumătate. Așa că, am dejuna la patru. Asta e nebunie curată. De altfel, felul idiot cu care m'ai deșteptat mi-a tăiat pofta de mâncare. Și cum nu îmi este foame, o să mă culc din nou. Călătorie bună; du-te de vezi dacă nu sunt cumva în Yardin des Alantes.

Mandolin. — Este acolo un ipopotam.

Plomby. — Bună seara, puile, bună seară.

Mandolin. — Așa?

Plomby. — Așa.

Mandolin. — Dar cu mine cum rămâne?

M'ai invitat. Și mie mi-e foame.

Plomby. — Mănâncă.

Mandolin. — Unde?

Plomby. — Unde ți-o plăcea. La Duval.

Mandolin (cu lacrimi în glas). Oh! ce rău ești! Să mănâncă, dar cu ce? Știi tu cât mă tine

Infrățirea albano-română.

— Dela congresul din Triest. —

(Urmare).

Discursul dlui D. Shadima, delegatul soc. de cultură macedo-română, originar din com. Turla — Epir.

Frați Albanezi!

Sunt puține popoare ale căror destine să se asemene într'ată, din punct de vedere al identității caracteristice, precum se constată între Albanezi și Aromâni.

Referindu-ne la trecutul nostru tradițional putem spune că suntem singurii autohtoni cu o vechime incontestabilă și totodată ca cel mai important element din Peninsula Balcanică.

Astăzi chiar în secolul al XX-lea trebuie să ne dăm seama că nu este târziu, de a găsi toate soluțiile posibile ca să dăm o viață mai proprie acestor două națiuni surori, gândindu-ne la multiplele rapoarte ce le leagă, atât din punct de vedere politic, intelectual, național și chiar economic. Pe măsură ce aceste soluții vor găsi o bază accesibilă printr'o formă legală se va vedea în curând rezultatul specific ce-l pot dovedi aceste două națiuni din punct de vedere al progresului în civilizație.

Aruncând o privire, dlor, asupra trecutului nostru și luând în considerație situația noastră de azi, ne vom convinge că activitatea omenească în jurul căreia continuă de a se desfășura viața acestor două popoare este în special comerțul. Nici un teren de activitate lumească nu poate fi atât de îmbelsugat, atât de variabil și chiar de multe ori complex ca vasele operațiunii ce se ivesc în domeniul economic.

Având în vedere că spre a exercita cumva comerțul, i se cere atât individului cât și unei națiuni o inteligență vie, multă prevedere și chiar o conștiință supraviețuitoare și stăruință, dar mai este de observat în același timp că exercitarea comerțului suportă de multe ori și un pericol mare care poate înfrîna nu numai asupra individului ci chiar asupra unui neam întreg, întrucât interesul te poate subjugă imediat atrăgând elementele cele mai harnice într'o întreprindere economică care deși îmbogățește pe individ și chiar în anumite ocazii chiar pe un neam întreg, dar este posibil să cauză într'un alt extrem atât individul cât și poporul respectiv, îngroșând rindurile internaționalismului de mâne.

Dar spre marea noastră fericire, solidaritatea acestor două națiuni suverane, dă dovada că au putut și vor putea încă evita pe viitor acest pericol răsinos.

Tradițiunea creiată în jurul acestor popoare de

de străns familia mea? N'am nici un ban. Toate dator. Ie pe cari le fac sunt pentru îmbrăcăminte. M'ai invidiat, am contat pe tine, și nu m'am pregătit cu nimic, n'am nimic.

Ludovic. — Poate că domnul dorește să-i împrumut un napoeon?

Mandolin. — Domnul caută să fie demn. Domnu nu are dreptate. Domnul nu e cel din tîi superior al meu căruia să-i fii făcut un mic serviciu.

Mandolin. (Mândru.) — Îți mulțămesc, Ludovic. Mă voi orîndui.

Ludovic. — Domnul caută să fie demn. Domnul nu are dreptate. Domnul nu e cel din tîi superior al meu căruia să-i fii făcut un mic serviciu.

Mandolin. — Nu, îți mulțămesc. (Lui Plomby.) Ei bine, aștept răspunsul tău.

Plomby. — Ce plicticos ești! Ce curioasă e insistența asta de a dejuna. În sfârșit! Ascultă, te iau cu mine. Vom dejuna împreună. Dar cu o condiție: să mă lași să mai dorm o jumătate de ceas, după care să vii să mă scoli.

Mandolin. — Niciodată.

Plomby. — Ba da.

Mandolin. — Niciodată.

Plomby. — Treaba ta. Alege. Peste o jumătate de ceas contez pe tine să mă scoli.

Mandolin. — Zât! Adio.

(Ese, trântind ușa.)

Ludovic (lui Plomby.) — Puteți dormi liniștit, domnule, se va întoarce.

Trad. de Adrian Corbul.

a fi confundate și chiar considerate că s'ar fi contopit laolaltă, cu Grecii în regatul Elinilor, să fie luați drept slavi în Serbia sau ca adevărați Bulgari în regatul țarului Ferdinand; recunoaștem că a contribuit la aceste considerente de natură aparentă, numai usul Albanezilor și Aromânilor de a se pune la adăpostul persecuțiilor sălbatece din partea usurpătorilor susnumiți, cari au întrebuițat toate sistemele fără de nici un scrupul pentru desnaționalizarea națiunilor surori. *Legendele tesute* de cătră inamicii cauzei noastre drepte și conștinite, că Albanezii ar fi constituiți dintr'o populație cu totul sălbatecă și că poporul aromănesc se compune numai din câțiva păstori nomazi, sunt cu totul nefundate. S'a atribuit acest fapt numai unei părți minuscule din integritatea acestor două națiuni și mai ales în părțile acelea unde viața și mediul social a contribuit foarte mult ca să atragă urgia unui regim arbitrar și despotic, asupra legendarilor munteni Albanezi și Români.

Inamicii noștri sunt nedrepti văzând în noi numai barbari și considerind aceste două naționalități în toate manifestările lor sub acest criteriu.

Aș dori, domnilor, ca adversarii noștri să ne arate o statistică despre personalitățile marcante, cu cari se pot mândri că ar fi contribuit cu câte ceva la dezvoltarea liberă și folositoare în arena activității omenești, să ne demonstreze din viața lor proprie, cari sunt progresele realizate în diferite domenii și atunci convingându-ne că probele lor ar fi incontestabile din punct de vedere istoric, ne vom declara învinși închinându-ne în fața lor.

În schimb noi suntem gata de a le prezenta statistica tuturor capacităților și oamenilor iluștri pe toate domeniile activității omenești. Dacă ne-am mai referi chiar la istoria acestor popoare, cari voiesc a ne subjugă, se va vedea că eroii cari le-au căștigat independența lor politică, sunt majoritatea numai dintre conaționalii noștri, cari s'au pus în serviciul cauzei lor pentru ideea creștinismului, fapt ce s'a speculat chiar în ultimul timp ca și în trecut.

Dar cum chestia de principii s'a schimbat în conformitate cu progresul timpului, într'u cât ideea creștinismului astăzi s'a transformat într'un ideal al naționalismului propriu zis, este de recunoscut că am contribuit la o mișcare radicală de front. — Germenele latent de conservare a dat naștere unei reacțiuni spre a ne scăpa de ori ce influință nefastă și în consecință acest germen ne-a dat pe apostolii cari luptă pentru dezvoltarea conștiinței naționale, astfel că ar trebui să ne realizăm idealul în toate punctele, fapt care a contribuit să ne întâlnim astăzi în acest congres impozant.

Intrunirea noastră la acest congres convocat în Triest, este semnificativă; întru cât Triestul este portul scăldat de apele fermecătoare ale Mării Adriatice, care deasemenea atinge toate coastele pitorești din scumpa noastră patrie. — Triestul este portul majestoz al Adriaticei și bine s'a făcut că i s'a dat preferință prin această onoare semnificativă. — Acest port a exercitat un rol economic și civilizator de primul rang sub regimul nefast, din trecutul nu tocmai depărtat, al țării noastre, — fapt pe care l'am remarcat în cariera mea de fost profesor la Berat.

În viitoarea Albanie independentă, Triestul este destinat a îndeplini un rol foarte important. Aci ne simțim obligați cu toții de o datorie sfântă spre a-i aduce omagii respectuoase și o recunoștință eternă M. S. apostolice împăratului-rege Francisc Iosif și guvernului său, cari sunt creatorii Albaniei independente.

În acest moment solemn permiteți-mi să abordez o chestiune personală.

Încă din anul 1899, de când am părăsit Beratul, mi-am făcut convingerea fermă și chiar am propagat ideea de a se studia mai de aproape marea afinitate și unitatea de interese ce leagă pe Albanezi și pe Aromâni.

Astfel încă de pe atunci conservând cele mai distinse sentimente pentru bravul popor albanez, eu am întrevăzut ca o consecință logică Albania independentă de astăzi. Printre preocupările mele de un ordin cu totul superior, m'a captivat în totdeauna impresiunea ce v'o probez în aceste momente, deși față de bunii mei prieteni albanezi treceam drept un vizionar și foarte optimist, pe când le preziceam despre o Albanie mare și independentă; ceea ce le umplea ochii cu lacrimi de bucurie dar erau scrutători la spusele mele și increduli. Deasemenea cred, domnilor, că ați fi auzit de marea nostru filolog român B. P. Hajdeu, care cunoștea limba albaneză și care se simțea foarte onorat cu titulatura de un mare filo-albanez.

Intr'o conferință ținută la Academia Română prin anul 1901, dânsul preconiza cu argumente puternice un viitor regat albano-român, cu o populație de peste patru milioane suflete. În acele momente m'am simțit pe deplin satisfăcut că în raport cu junetea mea văzusem clar o chestiune, după o mică experiență, gândind la fel cu acest mare filolog.

Printre noi se găsește un modest savant, amicul meu Dr. Shunda, care deasemenea prin revista sa: „Viața Albano-Română” s'a făcut apostolul pentru realizarea celui mai nobil și mai sublim ideal la care pot aspira aceste două națiuni.

Domnilor, nu uitați, că în acest congres eu sunt un reprezentant al soc. de cultură macedo-română, totodată sunt și delegatul Românilor din regiunea Epirului. În războiul balcanic de astăzi, Epirul și Albania suportă toate calamitățile provocate de aceeași cauză comună care a produs aceleași efecte. Sârbii revendică în teritoriile ocupate o populație care n'are nimica comun cu ei și anume pe Albanezi. Grecii deasemenea își rezervă drepturi asupra elementului românesc aflător în locurile cucerite, fără să le fi aparținut niciodată această populație. Vedeti dar cum se explică furia sălbatică a acestor barbari prin comiteri de asasinat macabre, asupra unei populațiuni pacifice, lipsită cu totul de mijloace pentru apărare în contra invasiilor. Spectacolul a fost și continuă de a deveni din zi în zi mai oribil.

Cred că este momentul să analizăm această chestiune. În virtutea cărui principiu de drept sau chiar de fapt, revendică și unii și ceilalți aceste regiuni cu totul străine?

Domnilor, ar trebui să știe că Epirul astăzi, este locuit aproape exclusiv numai de Români și de Albanezi.

Acești Români împreună cu grupul din imediata lor vecinătate și anume din Thesalia constituiau odată două sau trei state românești: Marea Valahie, Valahia superioară și Mica Valahie.

După cucerirea peninsulei balcanice de cătră Turcii, sub sultanul Suleiman al dollea, supranumit Magnificul, față de care nimenea și absolut nici o piedecă nu putea rezista; avându-se în vedere că multe alte națiuni foarte puternice s'au supus complect și fără de nici o condiție, Români și-au putut conserva intact religia și naționalitatea, statuând în decumun acord, — în schimbul unui bacșiș neînsemnat ce-l plătea: Sultanei Valide — mamei sultanului —, faimoasele capitulațiuni cari le asigură aproape o completă autonomie. — Acum vă pun întrebarea dv., este posibil ca un popor care posedă o astfel de tradițiune și care și-a menținut individualitatea etnică trecând prin atâtea peripeții, poate astăzi să abdice la o existență națională?

Mai mult ca sigur că nu!
Interesele legitime îi dictează ca să-și concentreze toate forțele sale proprii, spre a le reuni cu Albanezii, urmând a se încorpora într'o Albanie independentă, spre a putea deveni pe cât posibil de mare, pe atât de puternică și impunătoare față de dușmanul comun.

Termin, domnilor, aducându-vă la cunoștință profesia mea de credință.

Intru cât noi Aromânii aderăm și participăm în mod activ, ca element constitutiv la formarea și consolidarea unei Albanii-Mari, noi înțelegem o colaborare solidă, pe terenul politic, intelectual, național și economic, bine înțeles având la bază proporțiunea forței numerice a populațiunii respective: precum se impune prin introducerea în pactul fundamental — constituție — al statului albanez — stabilirea unei perfecte egalități de drepturi, ceea ce ne va reveni în schimb și o răspundere egală de sarcini.

Din adâncul inimei strig:

Trăiască poporul albanez!

Trăiască Albania-Mare și puternică!

(Va urma).

I CUTIE

(P. 301-100)

cu 200 hârtii de scrisori, de pânză, și plicuri cu căptuseală de hârtie satinată

3 COROANE

De vânzare la librăria și papetăria

PICHLER SANDOR

ARAD, piața Szabadság, nr. 1.

Un institut pentru cunoașterea istoriei Românilor de peste hotarele regatului.

În Ianuarie a. c. a apărut în „Neamul Românesc” al dlui N. Iorga o corespondență interesantă scrisă de „Un bucovinean” în care se propune crearea unui institut care să aibă menirea a studia istoria și condițiile de trai ale Românilor din țările de peste hotarele regatului, întregind astfel și rectificând, atât pentru Români, cât și pentru străinătate, informațiile asupra întregii națiuni române. Extragem din acest articol următoarele:

Anul acesta s'a înființat la inițiativa unor oameni cu iubire de neam un institut, care scoposește, a ni face cunoscute țările vecine. Înființarea institutului acestuia merită toată lauda. Dacă s'a putut deci înființa un institut ca acesta, cu atât mai ușor s'ar putea înființa un institut pentru cunoașterea istoriei Românilor de peste hotare, căci este bine să cunoști pe vecinii tăi, dar înainte de toate trebuie să cunoști pe frații tăi de același sânge. Un astfel de institut ar fi cel mai bun mijloc pentru a face odată pentru totdeauna capăt indolenței turcești cu care e privită astăzi chestia națională de peste hotare, de majoritatea Românilor din regat. Patru lectori, un bucovinean, un transilvănean, un basarabean și un român din Balcani (pentru Români din Bulgaria, Serbia și Albania) ar avea să fie în curent lumea academică din România despre toate mișcările Românilor de peste hotare. Iar fiecare student român ar trebui silit, printr'o rânduială anumită, să asculte cursurile acestea, sau măcar să dea un examen mic la institutul acesta, înainte de ce absolvează, ca să nu se întâmple cazuri, ca ingineri, ba chiar profesori români să n'aibă nici o știre, de exemplu de existența Românilor bucovineni (un caz ce mi s'a întâmplat înainte de trei ani în Brăila): de Români din Serbia nici nu vorbesc; să nu fi venit războiul balcanic, cei mai puțini știau de existența lor. Cred că minimumul acesta de jertfă națională, care se cere dela studențimea românească, va fi adusă cu plăcere, căci nu e un lucru așa de mare. Dacă o pot face studenții de peste hotare, de ce să n'o facă și studenții din regat?

Afară de aceea ar trebui ca institutul să susție o revistă, care ar avea scopul de a informa lumea românească în chestia aceasta.

Acestea, precum și conferințe ținute despre Români din toate părțile, de oameni în cunoștința cauzei, angajați anume pentru aceasta, ar fi mijloacele institutului pentru informarea opiniei publice din România.

Institutul acesta, ca să-și îndeplinească pe deplin rolul cel mare, ar trebui să îngrijească și pentru informarea străinătății în privința tuturor chestiilor românești, căci aici stăm și mai rău.

Aceasta ni-au arătat-o în deajuns articolele scrise acum cu ocazia războiului balcanic despre Români și România, în care am putut ceti cele mai mari prostii. Nu amintesc mulțimea de opere istorice, etnografice etc., ale străinilor, cari ni arată că autorii lor sunt mai bine informați despre Hotenotoși decât despre Români. Înainte de câteva zile mi-a căzut în mână o istorie a imperiului austriac. Toate popoarele monarhiei au fost tratate în deajuns, numai noi nu. În cartea aceasta se vorbește pe o pagină întreagă de mediocru „poet” rutean Fedkowicz, fără să se amintească nici o persoană din literatura

noastră: Coșbuc, Slavici, Goga aici nu-s numiți. Toate acestea numai spre folosul nostru nu pot fi. Trebuie întreprins ceva ca să se schimbe lucrurile. Inițiativa trebuie să pornească dela noi, căci nu poți cere dela un străin, ca el singur să se informeze de tine. Inceputul s'a și făcut. D. Iorga și alți câțiva au scris multe cărți despre Români în limbi străine, însă ca să se ajungă scopul în întregime, e nevoie de o muncă sistematică.

Lucrul acesta ar cădea în sarcina institutului sus numit, care ar avea de scos o revistă nemțească și una franțuzească. Revistele acestea lunare sau semi-lunare ar conține articole despre istorie, literatură (traduceri din românește), ținând astfel în curent lumea mare cu toate mișcările culturale ale Românilor. Un ziar politic mai mare la Viena (scris nemțește) tot ni-ar folosi foarte mult: suntem unicul popor dintre cele opt din monarhia austriacă, care n'avem un ziar de informații pentru străini; însă aceasta nu cade în competența institutului sus numit, care va avea să fie mai mult o instituție culturală. Se vorbește că se va scoate o gazetă nemțească la Viena. Dacă s'ar face aceasta, trebuie făcut așa ca ziarul respectiv să fie unul care să reprezinte interesele românismului de pretutindeni: Guvernul românesc e obligat să sprijinească o acțiune de felul acesta. Ar folosi mai mult decât gazetele de partid din București scrise franțuzește care nu discută mai de loc chestii de ordin mai înalt.

Din cercul preoției.

Dotarea preoției române.

De multă vreme s'a simțit îmbunătățirea sortii preoției române, dar fiindcă autoritățile bisericesti nu dispuneau de izvoare spre acest scop, și fiindcă populațiunea nu era în stare să-i îmbunătățească modul de trai dela sine, — se aștepta această îmbunătățire din partea statului, căci nu numai că în multe privințe stă în serviciul statului dar, este și ea unul din organele statului; și afară de aceea, ca statul să aibă popoare credicioase și devotate, trebuie ca ele să fie pregătite și cultivate de cineva, iar acel cineva nu poate fi decât preoțimea poporului.

Încă în 1889, cu ocaziunea audienței date de augustul nostru monarh — în palatul Bánffy din Cluj — clerului rom. gr. cat. condus de fieratul metropolit Vancea, după ce Maj. Sa schimbă cuvinte cu unul și altul din cler, zise la atențiunea ministrului ce era prezent: „Mă mulțumesc cultura acestui cler, dar nu sunt mulțumit cu modul de trai al său. Pe fața lor se vede lipsa mijloacelor de trai, ar trebui să vă îngrijii de îmbunătățirea mijloacelor sale de trai”. — De atunci și până azi, dorința promițătoare a Maj. Sale a rămas numai dorință promițătoare, dar cu realizarea ei guvernele — ce s'au pârindat — nu și-au mai sfârmat capul, până în 1907 când avea să se pună în practică legea școlară apponyană. Știa destul de bine Apponyi că fără cler nu multă ispravă va face legea de maghiarizare, deci ca surrogat la legea școlară, formează și schioapa lege de dotare a clerului, numită *congruă*.

Dar vicleanul, când cu o lovitură, poate obori două paseri, de ce să lase ocaziunea. Deci lovind naționalicește poporul român din această țară cu art. de lege XXVII din 1907, ca pe cler să-l poată folosi scopului diabolic de desnaționalizare, îl doțea, dar îl și divide în două cleruri, — cler sistematic și cler nesistematic — după dotare. Nouă boală, nouă desbinare în bisericile române din această țară, cuib de nedreptăți. — Celor sistematice le scoase ochii cu 1600 coroane, iar pe cei nesistematice îi batjocori cu 800 de coroane, în care sumă sunt computeate tot filerul stolar și venitul fiecărui rozor de pământ; dar și aceasta nu în dar, ci condiționat: Să fie buni patrioți și să conlucre cu învățătorimea la maghiarizarea și desnațional-

izarea poporului încredințat păstorimei sale suferințiste, ceea ce o indică legile plămădite de acel ministru.

Lipsurile și neajunsurile anilor din urmă au silit preoțimea la noi reclamații, așa că în toate conferințele ei strigau după îmbunătățire conform urcării prețurilor mijloacelor de trai. Cei sistematice sau deplin calificați nu numai că nu se ajungeau cu 800 cor., dar se simțeau și ofențați, considerându-se că numai jumătate de preoți, cu toate că trebuie să poarte același oficiu și să suporte aceleași greutăți de existență ca și cei deplin calificați. În urma tuturor reclamațiilor și tânguirilor de ambele părți ale clerului, guvernul vine cu o nouă îmbunătățire a sortii clerului ce se tânguia și proiectează legea de cuincuenale, în urma căruia proiect distribuie pe anul 1913 rata I. — Cum va fi această lege, se vede evident din circulara II—1913 a I. P. S. S. metropolitului din Blaj, în care se zice expres:

„.....în spiritul proiectului de lege elaborat în privința aceasta a desemnat ministrul de culte — la mâna acestui ordinarat suma de cor. 103.647.98 sub titlul de întregire cuincuenală a competențelor preoțești și respectiv, ca ajutor pentru preoții cu calificățiune mai mică”. Așa dară, încă o lacună în bisericile românești și în neamul românesc din această țară. Aci se vede evident că cuincuenalele s'au proiectat și vor fi lege numai pentru cei sistematice, iar pentru cei nesistematice — numai ajutor. Așa dară dividerea noastră în două cleruri pentru fiecare biserică apare acum în toată golăteasa sa. Și acum să vedem cari vor fi urmările:

Cei sistematice — respect excepțiilor — până a nu primi cei din urmă cei din urmă și această ofensă, îndată după primirea congruei priveau pe cei din clasa II numai peste umăr... Nesistematice, la rîndul lor, cu capul plecat de rușine murmurau blesteme asupra despoților și ofenzătorilor; și ce va mai urma știe singur Dumnezeu, dar numai armonie și concordie nu va aduce, dar va aduce — de bună seamă — mult rău nefericitului și expusului neam românesc din această țară. — Nu e destul răul că pe noi, neamul românesc, fatalitatea ne-a împărțit în atâtea biserici, de câte postăți lumeste suntem stăpâniți, ci acum să mai fim aici în Ungaria divizată fiecare biserică românească în două cleruri; tot spre slăbirea noastră ca element.

Se naște acum întrebarea, că aceasta nouă împărțire a bisericilor românești, făcutu-s'a ea cu concursul arhierilor bisericilor noastre românești, sau s'a făcut fără a-i mai întreba cineva și I. P. S. Lor? Până azi nu am cetit nici într'o foaie ca I. P. S. Lor să fi făcut vr'o întreprunere, decât I. P. S. Sa metropolitul din Blaj a trimis în 12 Noembrie 1912 memorandumul ce conținea doleanțele clerului bienalist ministrului de culte, iar din partea celor mai tineri ce cercetează mai adese ori Pesta, nimica. — Apelăm acuma la I. P. S. S. arhierii și la deputații noștri rugându-i să-și facă — aceștia — datoria, și față de clerul poporului, pe care îl reprezintă dânsii în casa țarei. Binevoiască a lua în considerare că:

De când e lumea, mai făcutu-s'a cândva și undeva o lege mai ciudată ca legea salarizării preoției române? O lege aplicabilă numai după publicarea și sancționarea ei, și e aplicabilă numai pentru viitor, dar nu pentru trecut, pe când această lege are în vedere și trecutul. În senzul acestei legi — punem cazul — eu sunt osândit pentru o transgresiune comisă illo tempore când legea nu exista. Părinții nu au fost în stare să-mi presteie mijloacele să pot absolva toate clasele liceale și cei patru ani de teologie, și pentru neapținutimea lor de atunci, legea mă osândește azi pe mine. Zisa: Strămoșii au mâncat poame și urmașilor le-au strepezit dinții. — Am pășit pe cariera preoțească fără pregătire sistematică, dar condiționat — să fiu legat de glie, și aplicat într'o parohie în care pentru puținătatea ei cleric sistematic nu s'a putut aplica; căci de îl dispunea în ea autoritatea, zicea adio carierei și trecea dealul. — La cursul de doi ani, un bienalist să fi fost și absolvent de toate clasele gimnaziale, și și cu maturitate, a trebuit să se țină pe speșele proprii, sau în contul mostenirii părintești. În mizera comună, flămând și însetat a trebuit să presteze toate acele servicii ce le prestă și unul cu pregătire deplină; și acum după sirul de ani petrecuți în linsuri și neajunsuri, nici cu cuincuenalele să nu-i fie răsplătită munca săvârșită în lipsurile și neajunsurile anilor trăiți o viață întregă?

Ar fi bine și creștinește ca cei competenți, să arate mai mult interes și bunăvoință față de această clasă de oameni nefericiți în aceste timpuri grele.

M. Moldovan,
preot.

Agravarea conflictului pentru Scutari.

100 mii soldați bulgari spre Dobrogea?

Plecarea flotei austro-ungare spre Antivari.

Viena, 2 Aprilie. — Agenția telegrafică ungară anunță: O flotilă a marinei austro-ungare primind ordinele necesare pentru participare la demonstrațiunea navală stabilită în scopul realizării hotărârii marilor puteri, a plecat în apele munteneștine.

Cattaro, 2 Aprilie. — Mai multe vase ale flotei austro-ungare au plecat de aici spre Antivari. Flotila stă sub comanda viceamiralului Njegovan și se compune din următoarele vase de război: „Erzherzog Franz Ferdinand”, comandant Oscar Hansak; „Radetzky”, comandant bar. Meyren-Hofenberg și „Zrinyi”, comandant Koudeika, apoi un crucișător mic și 3 torpiloare.

O flotilă de cuirasate sub comanda viceamiralului Fiedler staționează în Bocche di Cattaro și se compune: cuirasatul „St. Georg”, comandant Catinelli; cuirasatul „Kaiser Karl”, comandant Meczenzefy, 1 cuirasat mic, mai multe torpiloare și distrugătoare.

Răspunsul Munteneștului.

Cetinje, 2 Aprilie. — Guvernul munteneștinean a dat următorul răspuns reprezentanților puterilor: În momentul când marile puteri vor fi convenit asupra granițelor de nord și nord-est ale Albaniei, guvernul munteneștinean își rezervă dreptul să se consfătuiească cu aliații lui. Referitor la suspendarea luptelor în teritoriile ocupate și la evacuarea teritoriilor ocupate, guvernul cu mult regret nu poate să satisfacă dorința marilor puteri, considerând că războiul decurge între aliați și Turcia. De altfel la începutul războiului marile puteri au declarat în mod solemn aliaților, că în nici o privință nu vor împiedeca operațiunile lor militare și că-și vor păstra neutralitatea. Referitor la apărarea populațiunii mohamedane și catolice din teritoriile ce se vor da Munteneștului, guvernul munteneștinean notează că singurul titlu de drept referitor la cucerirea teritoriilor poate fi numai tratatul de pace ce se va încheia între aliați și Turcia. Referitor la populația catolică și musulmană declară, că aceia stau sub scutul legilor munteneștine care sunt cele mai mari asigurări ale drepturilor lor religioase și cetățenești, fără considerare la credința și naționalitatea lor.

Scutari în preajma capitulării.

Cattaro, 2 Aprilie. — Capitularia Scutarilor e așteptată în fiecare moment, deoarece abia mai poate rezista focului ucigător al asediatorilor. Asaltul general care, cu mici întreruperi, durează de 4 zile, a continuat și ieri. Trupele sârbe și munteneștine au cucerit Bardaniolul. Luni Turcii au fost nevoiți să evacueze Brditz, iar armata turcească de pe muntele Taraboș e izolată de către Scutari.

Bateriile turcești de pe Taraboș au încetat focul. Se pare că Turcii nu mai au munițiuni sau că tunurile au fost distruse. Artileria sârbească bombardează violent Scutari. În oraș băntuile mari incendii. Garnizoana turcească din fortăreață răspunde foarte rar focului artileriei sârbești.

Atitudinea Rusiei și a Franței.

Londra, 2 Aprilie. — Azi reuniunea ambasadorilor a ținut o conferință pentru aducerea

unei noi hotărâri în chestia demonstrației navale. E foarte probabil ca reuniunea să modifice hotărârea de mai nainte în această chestie. Lui Edw. Grey i se pare că e părăsit și are informații sigure că Franța și Rusia își vor schimba punctul de vedere. În cazul acesta Anglia foarte cu greu ar putea să participe contra voinței acestor două aliate ale sale la demonstrația navală iar conducătorii politicii externe a monarhiei austro-ungare ar fi aduși într-o situație foarte gravă.

In orele cele mai apropiate se va întâmpla o întorsătură hotărâtoare.

Blocarea coastei Munteneștine.

Viena, 2 Aprilie. — Flota internațională care a sosit azi în fața coastelor munteneștine va bloca coastele Munteneștului, ba, după cum suntem informați, și coastele albaneze până la Durazzo.

Situația se va agrava.

Viena, 2 Aprilie. — De câteva zile asediul Scutarilor decurge într'un mod foarte violent și capitularia Scutarilor e foarte probabilă. E teamă că Scutari va capitula înainte ca acțiunea marilor puteri să fi avut vre-un rezultat. În cazul acesta situația se va agrava tot mai mult și criza va deveni foarte primejdioasă.

Conferința ambasadorilor dela Petersburg.

Petersburg, 2 Aprilie. — Agenția telegrafică rusească află următoarele: Prima ședință a conferinței în chestia diferendului româno-bulgar a avut numai caracterul unei consfătuiri prealabile, dar punctul de vedere al puterilor devine tot mai lămurit. Reprezentanții României și Bulgariei au explicat celor 5 reprezentanți ai puterilor, cu câteva zile înainte de deschiderea conferinței, întreg materialul de litigiu, care apoi a format obiectul unui schimb de vederi între reprezentanții puterilor. La propunerea ministrului de externe Sassonow, reprezentanții României și Bulgariei au prezentat cu începerea lucrărilor conferinței, memoriile lor și alte acte oficiale, cari învederează punctul de vedere al celor două guverne, istoricul dezvoltării și starea actuală a conflictului. În prima ședință, membrii conferinței, după ce au stabilit ordinea de zi au luat la cunoștință documentele prezentate, fără de a intra în dezbaterile lor meritice. În cursul schimbului de idei, după partea oficială a ședinței membrii conferinței cunoscând din expunerile reprezentanților români și bulgari starea adevărată a chestiei, și au exprimat speranța că în orice caz conflictul va putea fi aplanat pe cale pașnică.

Un compromis propus de Sassonow.

Berlin, 2 Aprilie. — Lui „Vossische Zeitung” i se raportează din Petersburg următoarele: Se vestește că Sassonow a declarat în vorbirea lui de deschidere de ieri a primei ședințe a conferinței ambasadorilor din Petersburg, că acum se poate spera apropiata încheiere a păcii. Dacă diplomația europeană va dovedi în conflictul româno-bulgar umanitatea, pe care a dovedit-o în mijlocirea păcii între Turcia și aliații balcanici, atunci se poate spera ca conflictul să fie aplanat în timpul cel mai apropiat. Sassonow a elaborat un proiect pentru un compromis, care după părerea lui va satisface și pe România.

Tripla antantă și conferința dela Petersburg.

Paris, 2 Aprilie. — Următoarea telegramă sosită din Petersburg este a se atribui influinței ambasadorului Franței, Delcassé: Părerea ambasadorilor Germaniei, Austro-Ungariei și Italiei, că conferința ambasadorilor ar avea numai datoria să rezolve chestia Silistrei, nu e împărtășită și de tripla antantă. Aceasta se străduiește mai mult pentru încheierea unei înțelegeri româno-bulgare și speră că străduințele ei vor avea rezultatul dorit. Delcassé, după cum se anunță din sursă bine informată, și-ar fi exprimat încă înainte de plecarea lui la Petersburg

dorința, de a se apropia România și Bulgaria de tripla antantă.

Bulgarilor amenință cu trimiterea a 100 mii soldați spre Dobrogea.

București, 2 Aprilie. Știri din Bulgaria anunță că armata dela Adrianopol este îndreptată în spre Dobrogea. Faptul că și din Rusciuc și din Sofia se trimit exact aceleași știri și fixându-se numărul soldaților bulgari expediți la granița Dobrogei la 100 de mii, dovedește că știrea e întemeiată.

Iată câteva rânduri din corespondența foarte interesantă ce ziarul „Inainte” o primește din Sofia:

„Ieri se spunea aci, și vestile veneau din cercuri competente că 100 de mii de oameni vor fi trimiși la granița Dobrogei.

De asemenea guvernul bulgar va trimite armată și spre Nigritza și în alte părți unde aliații amenință interesele Bulgariei.

La Ceatâlgea armata va merge până la San-Stefano și acolo va încheia pacea.

Relațiunile între aliați sunt rele; până acum presa bulgară se ferește să dea pe față toate câte se petrec, fiindcă atentatele îngrozesc până și pe ziaristi.”

Delimitarea graniței Bulgariei.

Constantinopol, 2 Aprilie. — Se afirmă, pe baza unor afirmațiuni sigure, că granița cerută de Bulgaria nu este linia Saros-Midia ci linia Enos-Saros-Midia. Se confirmă că consiliul de miniștri a hotărât să respingă o atare propunere de s'ar face vre-o dată, și tot asemenea de a se respinge și chestia indemnizației.

De ce ți-e dat tot rău în lume?...

De ce ți-e dat tot rău în lumea asta, popor sărac,
[popor iubit al meu?
N'ai tu voinici fulgerători la luptă? N'ai brațe ce
[muncesc amar și greu?

N'ai tu răbdare, ce ți-ades fatală? Și n'ai lăsat
[ori căruș ce-i al lui?
Nu te furară și-ai rămas pe pace? De ce nu-i
[placi tu 'n lume nimănui?

N'ai dat tu lumii gânditori și artă? N'ai dat tu
[lumii străluciti eroi?
Azi cei pe cari i-ai scos dela rușine, meschin
[aruncă 'n tine cu noroi...

Stai singur între neamuri ticăloase, încrezător
[în urletul de tun...
Stai singur între neamuri ticăloase, tu neamul
[meu nenorocit și bun...

Și-azi când peirea ți-o așteaptă câni, la arme
[lcheamă, fiii tăi eroi,
Ridică-te sălbatic și veghează, așteaptă-ți mână
[dru ultimul război!!
I. Negură.

Fabrica de mașine Roscher Görlitz.

Mașine p. cărămizi de zidit și acoperit. — Reprezentația pentru Ungaria Telefon 48-91.

ERDÉYLI HENRIK ÉS TÁRSA

birou de inginer p. zidirea sobelor cilindrice și instalațiunea fabricelor de cărămidă. E 882-10

BUDAPEST, VI., Liszt Ferencz-tér 14.

INFORMAȚIUNI

Arad, 2 Aprilie 1913.

Aviz colaboratorilor noștri externi.

Adresăm colaboratorilor noștri externi rugămintea să ne trimită contribuțiile lor pentru numărul de Paști al „Românului”, până inclusiv în 17 Aprilie st. n. Numai în acest caz vom putea învinge greutatea de ordin tehnic ce ne cauzează scoaterea unui număr de ziar mai mare și mai bogat.

Aceiași rugămintă o adresăm și scriitorilor noștri de aici și din România, aducându-le aminte marea misiune culturală ce reprezintă aici, pe pământul acesta de prigonire a culturii românești. Contribuțiile lor benevole vor fi tot atâtea daruri aduse cauzei românești din Ungaria.

Răsplata muncii românești. Suntem informați că în urma unui elogios raport al dlui Nicolae Xenopol, ministrul industriei și comerțului, M. S. regele a binevoit să distingă pe dl Ignatie Mircea, licențiat în drept și mare comerciant, acordându-i noua medalie a „Meritului Comercial și Industrial”, cl. I, drept răsplătire și încurajare pentru activitatea d-sale atât de rodnică pe terenul economie.

Nu este cea dintâi și nici cea din urmă distincție meritată, pe care vrednicul fiu al Ardealului o primește din partea României, pentru a cărei propășire muncește cu toată dragostea, fiind pildă compatrioților săi de acasă, cari au trecut hotarul și s-au așezat acolo, ca să continue la sporirea elementelor de muncă națională.

Nu de mult, M. S. Regele, la propunerea dlui C. Dissescu, ministrul cultelor și instrucției, a binevoit să acorde dlui Ignatie Mircea, în calitate d-sale de președinte al societății culturale „Frăția”, medalia „Răsplata muncii pentru învățământ”, cl. I. Aceiași medalie cl. II s'a dat dlor Gh. I. Comșa, N. Boeru, Gh. Teodor, Atanasie Ursu, I. Bucur, I. Lungu, D. Stanciu, Gh. Boeru și Gh. Diacon, compatrioții dlui Ignatie Mircea, cari l-au ajutat în activitatea d-sale fericită pentru binele și înălțarea școlii românești.

Redacția ziarului „Românul”, bucuroasă și mândră de aceste vesti, trimite cele mai călduroase felicitări dlui Ignatie Mircea și tovarășilor d-sale de vrednicie, cari fac onoare Ardealului.

Vlădicii noștri la ministrul cultelor. I. P. S. Sa mitropolitul bis. rom. ort. din Sibiu Ioan Mețianu și P. S. Sa episcopul bis. rom. ort. din Caransebeș Miron Cristea, Luni după amiază au intrat în audiență la ministrul cultelor și instrucției publice, d. Bela Iancovich, pentru a-l felicita pt. primirea acestui portofoliu ministerial. D. Bela Iancovich a primit pe înalții noștri oaspeți deosebit de așezat. Cu acest prilej vlădicii noștri au dat expresie durerilor neamului nostru din cauza surghiunirilor îndurate pe terenul școlar și bisericesc; d. ministru s'a informat stăruiitor și temeinic asupra chestiunilor relevate de vlădicii noștri și s'a exprimat că va depune toate strădaniile pentru ca legile să fie executate în spirit legal și de dreptate. P. S. Sa episcopul Aradului Ioan I. Papp deja în săptămâna trecută a intrat la d. Bela Iancovich într'o audiență de aceeaș natură.

Promovare. Dnii Dr. Alexandru Vasu din Voila și Dr. Victor Pralea din Breaza au făcut cu bun succes examenul de liberă practică advocațională înaintea comisiei examinătoare din Târgul-Mureșului. — Felicitările noastre.

La fondul ziaristilor s'a administrat prin „Ardeleana” institutul de credit și economii din Orăștie suma de 10 cor. trimisă de dl Ioan Ivan din Șmig cu prilejul botezului fiicei d-sale Maria. Orăștie, 1 Aprilie, Dr. Sglimbea, dir. exec.

Fillala institutului de credit și economii „Vatra” — în urma desființării judecătorei r. din Chiochiș — s'a mutat, la 1 Aprilie, din Chiochiș în Bectlean — (Bethlen).

Ministrul cultelor la Dobrițin. D. Bela Iancovich, noul ministru al cultelor, zilele trecute a călătorit la Dobrițin unde a petrecut mai multă vreme interesându-se cu deamănuntul de chestiunea înființării universității din acest oraș. Orașul Dobrițin pare că a triumfat pe urma luptei de rivalizare cu Pressburgul (Pojonul) pentru întâietatea deschiderii universităților plănuite în ambele orașe. Silințele orașului Dobrițin și ale guvernului deocamdată culminează în strângerea mijloacelor necesare pentru ridicarea facultății de medicină. — Cu înființarea universităților se consolidează „națiunea” tot mai gradat și mai invincibil...

Dela societ. română-ortodoxă jubilar-imperială pentru zidirea unei biserici și înființarea unei parohii în Viena. Vă invităm prin aceasta respectuos la a VI-a adunare generală a societății noastre, care se va ține Sâmbătă, 5 Aprilie 1913 la orele 7 seara în localitățile sf. Capele române, I., Löwelstrasse 8.

Ordinea de zi:
1. Cuvânt de deschidere.
2. Citirea raportului anual.
3. Raportul comisiei de revizuire.
4. Votarea bugetului pe anul VII administrativ.

5. Propuneri eventuale, cari conform § 30 alin. 2 din statute trebuie aduse mai întâi la cunoștința prezidiului cu cel puțin 2 zile înaintea adunării generale.

6. Alegerea celor 5 membri ordinari și a unui suplent în comitet conform § 18 din statute, precum și alegerea comisiei de revizuire și a tribunalului de arbitri.

Ca să nu fim obligați, în caz că numărul membrilor prezenți n'ar fi conform statutelor, a convoca o nouă adunare împreună cu însemnate cheltuieli, Vă rugăm să binevoiti a Vă prezenta negreșit.

Pentru comitet: Al. Lupu, general i. r., președinte. Dr. M. A. Popovici, secretar.

Agitația Românilor din Bucovina. În Cernăuți a avut loc o grandioasă întrunire românească în palatul național pentru a protesta contra greutăților, cari se fac întrebunțării ilmei românești în fața autorităților. Cazul recent al avocatului Octavian Scarlat, care a fost oprit să pledeze românește, a stârnit o vie indignare în toate cercurile românești. Oratorii au protestat cu multă energie contra încălcării drepturilor românești. Toți oratorii au accentuat asupra importanței culturale a neîngrădirii dreptului limbii materne. A luat cuvântul și deputatul socialist Grigorovici. S'a votat o moțiune, care s'a trimis ministerelor de justiție și interne, Curței de apel și casație din Viena și Curților din Lemberg și Cernăuți.

Falimentarea unei bănci germane. Se anunță din Berlin că banca germană din Custriu a unei anumite firme Puppe a falimentat. După informațiile ziarelor berlineze falimentul acestei bănci e dintre cele mai mari falimente cari au avut loc în anii din urmă. Pasivele băncii au fost între 25—30 milioane, iar despre active abia poate fi vorba. Cei doi proprietari ai băncii și-au luat tălpășița fără să li se știe de urmă.

Mai bine mort decât soldat. Cazul s'a petrecut în Briunnstadt. În timp ce comisia de asentare își făcea lucrările pentru recrutarea feciorilor, ușa dela sală se deschide brusc și-și făcu apariția un om în flacări. Era feciorul unui antreprenor de zidiri, care amărât de faptul că-l luase soldat, eși afară, se îmbracă în grabă și după ce-și vărsă petrol pe haine, își dete foc. Cadavrul nenorocitului fecior a ars serm în fața comisiei de asentare.

Caz de moarte. Preoteasa văduvă Victoria Dimitrescu a răposat azi, Miercuri, în Aletea în vârstă de 64 ani. Inmormântarea va avea loc Vineri, 4 Aprilie n., la orele 9 a. m. în Lipova. Odihnească în pace!

Sărbătorirea lui Vico Mantegazza. Sindicatul ziaristilor din București a sărbătorit Sâmbătă seara — după cum am amintit, — printr'un banchet pe cunoscutul și apreciatul scriitor italian Vico de Mantegazza, care a arătat atâta bunăvoință României, în articolele sale publicate în ziarele italiene, relativ la conflictul româno-bulgar. La banchet au luat parte, în afară de scriitorul sărbătorit, și ministrul Italiei la București, dl Fasciotti, ministrul instrucției publice dl Dissescu, președintele Sindicatului ziaristilor, d. I. Procopiu, președintele Asociației gen. a presei d. I. Ciurcu și o mulțime de alți ziaristi. Au ținut discursuri dnii Procopiu, C. Dissescu, Fasciotti, sărbătoritul Vico de Mantegazza și alți ziaristi. În vorbirea sa, Mantegazza, a spus între altele: „Amintirea primirii acestei așa de fermecătoare va rămâne săpată în inima mea, căci vă datorez, d-lor, una din cele mai mari mulțămiri la care poate răvni un scriitor: aceea de a contribui în măsura puterilor sale a strânge și mai mult legăturile de prietenie între două țări.

Își spune apoi părerea de rău, că cu toate legăturile de rudenie, cari unesc cele două state, raporturile între ele erau odată mai vii, deși lipseau mijloacele de comunicație, cari stau astăzi la dispoziție. Vina — spune oratorul — e și pe o parte și pe alta. Face apoi istoricul ultimelor lupte pentru neatârnare, ale celor două țări-surori, spunând că chestiunea Italiei și chestiunea României au fost puse în fața Europei în aproape acelaș timp și încheie vorbirea cu următorul pasaj:

„Nu vreau să fac politică, dar în intrunirea aceasta, unde după toate câte le-am spus, am nițel dreptul să mă socotesc în familie, putem să ne bucurăm, în familie, că amândouă surorile au crescut și că, deși depărtate una de alta, ele urmează a merge mână în mână, amintindu-și în totdeauna originile lor comune și că în vinele noastre curge, il gentil sangue latino”.

Domnilor, ridic paharul pentru mărirea și prosperitatea României și pentru amiciția frățască a ambelor noastre țări. Trăiască România!

O fabrică de tunuri în Ungaria. Se dau următoarele amănunte privitoare la înființarea unei fabrici ungurești de tunuri în Rab (Győr):

Ministrul de finanțe va pune în cameră spre dezbateri, — deja în prima sedință a sesiunii camerei, după vacanța de Sf. Paști, la 5 Mai — un proiect de lege referitor la înființarea unei fabrici ungurești de tunuri în Rab. Proiectul de lege pretinde dela corpurile legiuitoare ca ele să voteze materialurile necesare pentru fabrica de tunuri, și să noteze o parte a capitalului societății. Fabrica se va alcătui în felul unei societăți pe acții și va avea capital fundamental 10 milioane coroane. Din acest capital, 6 milioane le va da tatul, iar 4 societatea de întreprindere.

Din direcțiunea societății vor face parte ministrii de finanțe, de honvezi și comerț, precum și reprezentanții dn grupările societăților. Se vestește că deja în toamnă vor fi edificate unele părți din clădirile fabricii și în decurs de un an vor fi isprăvite toate lucrările.

Pentru flota națională. Ni se scrie din București: Luni seara conservatorul de muzică și artă dramatică a organizat la Ateneu un reușit festival artistic în beneficiul flotei naționale.

D. I. Eliade a executat cu talent introducerea și rondo capricioso pentru vioară de C. S. Saens; d-șoara M. Capșa o excelentă pianistă a cântat cu precizie și avânt sonata „Apasionata” (andante și final) de Beethoven; d-șoara M. L. Bernard a executat la violoncel cu multă îndemânare și artă Arie de Loti și Izvorul de Davidoff; d-șoara C. Mihaescu, care a cântat corect la piano niște studii simfonice. D-șoara C. Nastea a cântat cu însuflețire „Adieri” de Iensen și „Fluerașul” de Andreescu-Iași. Duetul din „Bărbierul din Sevilla” a relevat calitățile vocale ale d-lor M. Lazăr și G. Paulian.

Au făcut apoi recitări dnii I. Băjescu și V. Basarabescu.

Aria din „Samson și Dalila” de C. S. Saens, a fost cântată cu autoritate și precizie de d-soara L. Pop.

Corul dirijat de d. Popovici, directorul conservatorului a făcut o excelentă impresiune, oferind un ansamblu satisfăcător.

Uvertura din „Carnavalul Roman” de Berlioz, a fost bine executată de orchestră. O notă bună și pentru d. Ph. Lazăr, în concertul în la minor cu acompaniamentul orchestrei.

Descoperirea unei crime fioroase. Brigada de siguranță din Iași a fost informată de către autoritățile rusești, că acum doi ani mai mulți indivizi au jefuit o diligență în com. Scova din Basarabia, furând dela pasageri suma de 12 mii ruble. Unul dintre tâlhari, grec de origine, după ce și-a luat partea lui de bani ce i se cuvenia a trecut Prutul în România în jud. Fălciu, stabilindu-se în com. Broșoștii unde a fost găzduit în casa unui contrabandist.

În ultimul timp între acel hoț și o fată a gazdei s'a început o dragoste, fapt care i-a determinat pe amândoi să fugă și să încerce să treacă din nou în Basarabia. Pentru a-și putea pune planul în aplicare fugarii s'au dus în com. Răsești, unde plătesc pe doi contrabandisti să-i treacă Prutul. Aceștia în unire cu un caporal de grăniceri, simțind că cei îndrăgostiți au bani asupra lor, și-au pus în gând să-i jefuiască.

În ziua când trebuia să-i treacă pe malul rusec, cei trei indivizi au trecut în Basarabia numai pe Grec, oprind pe malul românesc pe fată care avea bani asupra ei. Hoții după ce au jefuit-o, au omorât-o cu lovituri de topor și au aruncat-o în Prut.

Crima n'a rămas însă nedescoperită.

Cadavrul victimei a fost găsit după o săptămână. Autoritățile fiind înștiințate au început cercetările. Șeful siguranței din Iași însărcinat cu ancheta, a reușit să descopere criminalii care au și fost arestați.

Caporalul dela grăniceri, care fugise după comiterea crimei, a fost arestat și el în com. Sculeni, de unde a fost adus în Iași.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

I. Spătan, Sulina. Libretul l'am primit, dar până în prezent nu s'a făcut nici un pas, fiind ocupați cu multe alte agende.

Când ne va îngădui timpul disponibil, vom cerceta afacerea ocupându-ne intensiv cu ea, și despre rezultat, fie pozitiv ori negativ Vă vom aviza prin'o scrisoare.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Ochiuri de gâină, bătători, întărituri, nișeluri, dispar în timp de 48 ore dacă folosești »CANNABIN«.

1 sticlă 140 cor.
3 sticle, porto plătit 3.—

Se capătă la farmacia:

Dr. FLESCH E., Győr, XIII.

14 997

Nagy Jenő,

specialist pentru dinți artificiali fără pod
CLUJ—KOLOZSVAR

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătiri în rate favorabile,

Ordinează ziua întregă.

(97—)

DE VÂNZARE.

Am de vândut în Magyarád:
1.000.000 viță americană de ultuit clasa
1-mă ne bătută de peatră, miia cu cor. 16.—
250.000 loze americane de pus, miia cu cor. 8.—
Loză europeană la ultuit, miia cu cor. 8.—
Am 100.000 ultoi varietăți cu rădăcină de 2 ani.

(Pe 951) Ioan Popescu, not. Magyarád.

DIAMANT FERENCZ

electrician, magazin de candelabre Arad, str. Deák-Ferencz nr. 7. (Di 336—41).

Dlor DEPUTAȚI SINODALI și CONGRESUALI le ofer spre cumpărare protocoalele sinodale și congresuale pe toți anii dela început. — Informațiuni la Admin. „Românul”. Da 1009

Caut

UN CANDIDAT DE ADVOCAT cu praxă

(Ge 839—10.) Dr. George Gârda, avocat, Făget.

ANUNȚ.

In conducerea unui mare restaurant din România se caută

UN FUNCȚIONAR

bine inițiat în aceasta branșă. A se scrie administrației ziarului sub „Restaurant”. (Re. 1010).

IN CAFENEUA „HUNGARIA”

va cânta începând din 2 Aprilie celebra orchestră a lui
HAMZA GYUSZI

:: din Oradea-Mare. ::

(Hu 995—7)

Cremă cu camfor pentru față 1-2 cor.
Pudră în 3 color 1 ”
Cosmetic pentru mâni de Henderson 1 ”

Parfumi veritabile franceze,
în sticle originale și măsurate.

TIHANYI LÁSZLÓ,

farmacie — Musenin

BUDAPEST, IV. Muzeum-körut 21.
E 954

LA IMBLATIT

se face economie de bani, timp și muncă numai prin

corfe de lațuri p. casetă brev. a lui Stern.

Cereți explicații gratis și franco.

Bárdos és Brachfeld,

intreprindere p. lucrări de tehnică și electricitate.

Budapesta, VI., Gyár-utca 5.

E 944

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb 82 fil. — Rizling 86 fil. — Roșu 1 cor. — Siller 78 fil. — Carbenet 1-10

Vinuri noi: 64—66 fil.

Expediez la dorință în sticle și în cantitate mai mică vin.

Vinul să expedieză cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru Calitatea vinului garantez.

Be 827

Petru Benea

propr. și neg. de vinuri

Világos (Arad m.)

MOTOARE ORIGINAL CU BENZINĂ

„Diesel“ pentru orice ram
Oleu brut de industrie și e-
Langgas conomie.
Benzină Brevet. mondial.

Putere motrice leafină. Pret curent gratis.
Condițiuni favorabile de plătire.

Cea mai mare fabrică de motoare din lume.
7000 muncitori. 400 funcționari.

Adresa:

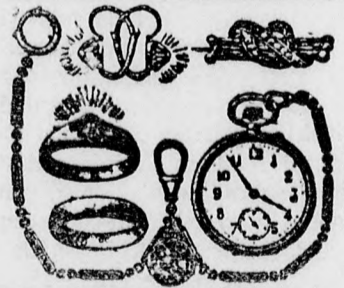
Benz Ungar'sche Automobil und Motorenfabrik A. G.

BUDAPESTA, Centrala: V., Dozsa-utca nr. 9

Fabrica: VII., Ilka-utca nr. 31

Telefon nr. 168-79 și 29-24. Te 996

A. Slepák, giuvaergiu și
ceasornicar
Márosvásárhely, Széchenyi-tér 41. SZ.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole opede. În atelierul meu se reparază ca nouă, lucrurile vechi, anume giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanția. Prețuri solide! — Serviciu prompt!

CAROL ORENDI junior,
orologier și aurar.
ATELIER DE REPARAT OROLOAGE ȘI BIJUTERII
NAGYVÁRAD, Teleki utca 24.

Reparaturi speciale de oroloage și bijuterii, pe lângă garanță. Atelier provăzut cu cele mai moderne mașini. Ține în depozit toate părțile constitutive existente de oroloage. Asigurarea oroloagelor și a sticlelor dela oroloage contra spargerii. Reparaturi de oroloage de precizie. Prețuri ieftine. Lucrare esecelentă.

RÁLIK ÁDÁM
PRIMUL ATELIER DE ASCUȚIT, NICHELAT ȘI REPARAT
BECIGHERECUL-MARE (NAGYBEGSKEREK),
BUZA-TÉR, CASA DUNGYERSZKY.

PENTRU ASCUTIREA INEXCEPTIONABILĂ A INSTRUMENTELOR MEDICALE, A BRICIURILOR ȘI FOARFECILOR PENTRU BARBIERI, CĂRANTEZ.

IN BOGATUL MEU MAGAZIN SUNT DE VÂNZARE TOTTELUL DE CŪȚITE ENGLEZE, SUEDIENE ȘI SOLLINGEN, FOARFECHE, MASINI PENTRU TĂIATUL PĂRULUI PRECUM ȘI TOTTELUL DE RECHIZITE PENTRU BARBIERI ȘI FRIZERI.

LA COMANDA DE 6 BUCĂȚI, 1 SE DĂ GRATIS.
Ra 842-15

Ce faceți băeți! — Tata ne-a dat voie!
Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin
firma „JACOBI” din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu inscripțiunea „JACOBI”.
Fiecare cutie conține interesante fotografii Röntgen.

Magazin principal: [60 548]
Magy. kir. dohány és szivar különleességi áruda.

Conrad Martin și Frații
tinichigiu artistic și pentru edificii în
MEDIAȘ—MEDGYES
Kö-utca 17—Farkas utca 33.

Pregătește în atelierul său aranjat cu mașini totfelul de lucrări pentru zidări, lucrări de tinichea, înfrumșetări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firme, apoi și vane de scaldat în toată mărimea ș. a.
(Ma 575-10)

Mobile de aramă, de nichel și de fier, în orice mărime, pentru dormitoare, sanatorii și oteluri, prospecte speciale, pe lângă condițiuni favorabile de plătire se pot procura la

Czell és Frank, Brașov (Brassó)
(Ce 260)

Str. Kolostor.
Catalog de prețuri ilustrat gratis.

Str. Kolostor.
Catalog de prețuri ilustrat gratis.

EDUARD LEXEN,
tinichigiu și antepriză de instalațiuni
Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Gabel Nr. 2.
Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele. **Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie**

Lampe de carbid de totfelul dela 3 coroane în sus. — Engroșiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă

I 192-60

O. Ilioviciu
lăcătar artistic de mașini, motoare și edificii
Bistrița-Besztercze.

Execută totfelul de lucrări în bransa zidăriei și lăcătușeriei precum și ferării pentru zidări noi, porți de fier, balcoane, trepte, garduri pentru morminte și mașine de gătit. — Reparează pe lângă garanță orice fel de mașini agricole, motoare, mașini de cusut, biciclete, cumpene — cu prețurile cele mai convenabile. □

THE VERA
American Shoe
Cele mai perfecte
Cele mai comode
și mai durabile
ghete americane

din timpul modern pentru dame, domni și copii se află numai în asortimentul prăvăliei de ghetă, pălării și articlii de modă pentru bărbați alui

Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

BUCHSBAUM és T-sa
ARAD. TELEFON 442.
CEREȚI PROSPECT! (Bu335-)

O nouă întreprindere.

O nouă întreprindere.

Aduc la cunoștința on. public, că la stabilimentul dlui Maxim I. Vulcu, str. Fábrián László nr. 5b., am deschis

o prăvălie pentru vânzare de lemne pentru foc

cu mașini, firez și mașina de crepat, cu putere electrică, unde se capătă în permanență lemne crepate pentru foc, calitate excelentă. Oferim lemne de fag, cer, ulm, crepate și rounde, atât cu stânginul, cât și crepate, transportate acasă și clădite în pivniță. **Serviciu prompt și conștiințos; Rugând spriginul al on. public,**

suntem cu distinsă stimă:

Folkmann și Lassner.

(Fo 850-15)

László Ferencz

Execută: *closete și pisioare cu desinfecare de apă, ulei etc.*
Lucrări făcute până acum: *în capitală Budapesta, Oradea-mare, Segh din, Beregszász, Cașovia, Cluj, Fiume, Szabadka, Sibiu, Ujpest, Szatmárnémeti, Murăș-Oșorhei, Sarajevo, Pola, Sofia, Baja, Zsolna, Miskolcz, etc. etc.*

Birou: **BUDAPESTA, VIII. bulev. Rákoczi nr. 3.**

„Hunia” *pisoir patent cu desinfecare de oleu fără apă.*
Import și lucrări de mori, plăci, oleu. Desodoriu pentru desinfecare.
(E 734)

Zădarnic cauți D-ta

ghete frumoase, bune și elegante, căci nu vei găsi câtă vreme nu vei merge să-ți cumperi ghete dela „**Ciobota roșie**” (Piros czizma) a „**Asociațiunii călțunarilor din Arad**” („Aradi czipészek termelő szövetkezete”) piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 14. **O singură încercare vă va convinge.**

Asociațiunea călțunarilor din Arad

ARAD, piața Libertății nr. 14.

(A 999)

Dacă nu v-ați procurat încă **treburile de primăvară**, vă rog să nu între-lăsați a-mi cerceta bogatul magazin, unde a sosit un foarte bogat asortiment de cele mai frumoase și mai moderne

postavuri de haine pentru femei și pănuri pentru talii,

dellnuri franceze, mătăsuri pentru talii, zefire engleze, cretoane de Cosmanos, batisturi franceze, pânze engleze pentru haine.

Mare asortiment de decouri p. haine, cravate și corsete foarte moderne.

Roagă binevoitor sprijin cu deosebită stimă:

GHEORGHE IANCOVICI,

prăvălie de articlii de modă pentru femei și bărbați

ARAD, strada Forray, nrul 2/1.

Asortiment foarte bogat de **pliere** negre și în culori moderne, dela cele mai ieftine până la cele mai fine; mare asortiment de

ațe, pânze de bumbac și șifoane, albituri pentru masă, garnituri pentru cafea, ștergare, albituri pentru femei și bărbați, ciorapi, mănuși, broderii, basmăluțe, etc.

Rămășițe de pânze și broderii cu jumătate preț.

Singurul vânzător de cele mai bune pliere pentru domni și femei, pe lângă o garanță de 1000 zile.

la 970

UN MILION ALTOI DE VIIE

din soiurile cele mai distinse pentru vin și masă. — Viță americană cu și fără rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurilor se află de vânzare la pepinăria Domnului românesc din Babalna lângă Orăștie a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosporă, altoii sunt foarte frumoși și desvoltați la perfecție.

Pentru vița liferată din pepinăria noastră, garantăm că solurile sunt curate după cum sunt notate în catalog.

Fiile care viticultor și proprietar de vițe să se adreseze cu toată încrederea pentru altoi de viță trebuincioși la jos semnata administrație fiind asigurat, că vor fi servii conștiințos, solid și prompt.

La cerere să trimită gratis și franco catalogul despre altoi de vițe cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii.

Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de viță. Condițiunile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „**Domeniului din Bobalna**”.

(A 539) **Bábolna (u. p. Szászváros).**

Dacă suferi în dureri de stomac!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și în cele mai neglijate cazuri, folosește

„**LAXA**” (purgativul de fiere) ^{a lui} SÁNDOR,

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolositoare cari sunt lipite de ele și prin aceasta împiedică înouierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârșciuri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgâieli etc.

O sticlă costă 50 fl., 6 sticle deodată 250 fl., 12 sticle 5 coroane. Efectul purgativei de fiere „LAXA” va fi permanentă dacă deodată cu ea folosim

„**Regenolul**” balsam de stomac ^{a lui} SÁNDOR

„**REGENOLUL**”, această esență de stomac vindecă orice soi de morburi de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 1-20 fileri. Originalul „LAXA” și „REGENOLUL” se poate afla la preparatorul original:

SÁNDOR ZOLTÁN

farmacist în Erdős-szentgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „**INGERUL**” la ce e de recomandat să fie cu atențiune!

(Sa 572—)

PRIMA CUSĂTORIE ARĂDANĂ CU PUTERE ELECTRICĂ.

Mare asortiment de noutăți de primăvară și anume:

fuste, talii, halaturi, costume și rocuri de lister, precum și haine pentru copii.

STERN CECILIA

MAGAZIN DE MODA

ARAD, strada Forray numărul 2.

Costume după măsură se execută în decurs de 6 ore, iar haine de doliu se execută în decurs de 4 ore.

№ 967

PRIMA CUSĂTORIE ARĂDANĂ CU PUTERE ELECTRICĂ.

Mobile in toate stilurile moderne cea mai solidă executare

pe lângă garanță recomandă

EMIL PETRUȚIU

— fabrică de mobile —

— Telefon nr. 67 cu legătură în întreg comitatul. —

SIBIU

Satzgasse n-rul 37.

Expoziție de mobilă nimic deschisă, fără săă de cumpărare.

P 104-00

Noutăți de ghete de toamnă.

Ghete de prima calitate, cu marca Salamander, pentru domni și doamne

Coroane 16-50 și 20-50.

Magazin special WEINBERGER JANOS

№ 247-156 magazin de ghete

ARAD

TIMIȘOARA

bulev. Andrásey nr. 20

(Temesvár) Cotate-Belváros, Hunyadi-u. nr. 10.

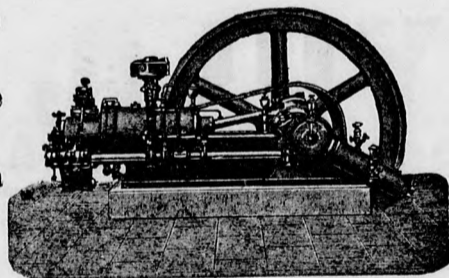
Motorul de ulei brut ADAM sistemul lui „DIESEL”

Adams Motorenfabr. Wien IX, Schwarzspanier str. 18.

Ieftin și demn de încredere!

Cea mai mare soliditate!

Ceamai puțină întrebuințare de materii combustibile.

Motoare pentru olei brut cu presiune la deal dela . . . 12 PS la deal.

Motoare pentru olei brut cu presiune la vale dela . . . 8 ” ” ”

Motoare pentru olei brut cu două tacturi dela . . . 6 ” ” ”

Motoare pentru absorbirea gazurilor pentru orice fel de combustibil. Motoare de benzin și carbonhidroxid și Locomobile și întrebuințabil și ca sine învârtitor, eventual cu frez rotund și mașină de spart lemne. — Garnituri complete de trierat.

Reprezentant în Ardeal:

ION SCHIEB, ^{birou} _{tehnic}

Hermannstadt. — Nagyszeben, Fleischer-gasse 8.

Si 728-15

Dacă suferi în dureri de stomac,

dacă ești lipsit de apetit, dacă ți-e rea mistuirea sau dacă ai dureri cari provin din aceasta, cum sunt dureri de dinți, sgârçiuri, arsuri, apăsare, în stomac, iritație de vomare, greață, răgâieh, etc. folosește:

Purgativul de fiere (epehajtó) de Rozsnyai,

care e cel mai bun mijloc pentru vindecare în vreme scurtă, chiar și în cele mai neglijate cazuri de boală.

O sticlă costă 40 fleri; o duzină 4 coroane
80 fleri.

Se capătă la singurul preparator

Farmacia

ROZSNYAY M.

ARAD.

(Bo 227-104)

BUDAPEST P. SIMONS
Hotel „ZUR STADT PARIS”

Nou renovat!

Nou renovat!

Hotel de renume. 100 chilii cu aranjament confortabil dela cor. 3^a — în sus. Lumină electrică și serviciu (curățirea hainelor). Spre îndeplinire stă la dispoziție telefonul urban 27-56 inclusive baie în hotel. Cafenea elegantă. Restaurant excelent în Parterre. Berărie în »Bachusceller«. Prețuri solide. Halta tranvaielor orașenești cari duc la toate gările și stațiunile vapoarelor.

Nou renovat! Nou renovat!
E 759-25.

MOTOR- ÉS GÉPGYAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST.

BIROU: VI. str. Podmaniczky
nrul 61.

TELEFON: 85-29.

FABRICA: V., str. Váci 86.

TELEFON: 175-16.

EXECUTĂ:
aranjamente, reparări și ingrijiri, MOTOARE cu benzină, olei brut, absorbitoare de gaz și gaz în scopuri industriale și economice.

Reparări de mașini, ferminare, cu autogen, lucrări de strungărit, transmisii, aranjament pentru mori, pompe, mașini economice și aranjamente electrice, reparări de automobile, suluri pentru mașini, basonuri pentru apă și orice lucrări în această branșă.

DEPOZIT PERMANENT DE AUTOMOBILE NOUȘI UZATE

No 611

Hlobil János

Primul institut cu putere electrică în Lugoj pentru văpsirea stofelor, curățirea chimică a îmbrăcămintelor — și spălarea cu aburi —

LUGOJ, str. Bisericii 6.

TELEFON: 218.

Primește tofelul de comande pentru văpsirea și curățirea hainelor de bărbați, dame și copii; precum și spălarea gulerilor, manșetelor, perdelelor și oălcarea lor pe lângă prețuri ieftine. Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios. (Ho 534-30)

SCHWALB ADOLF fia **VILMOS**

tinichigiu și mier.

BUDAPEST, VII. Verseny-u. 8.

(Colțul străzii Marányi)

Pregătește tofelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucatărie și gospodărie, melte pentru miere. Fabricate de specialitate: măsurii de litru din tinichea albă ori nickel, came pentru olei, lăc ori petrolen, faele, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.

Catalog trimis gratuit și franco.

RADÓ GYULA,
magazin de pardesiuri pentru femei. ARAD.

A sosit un foarte bogat asortiment de

noutăți de primăvară și anume:

Raglance engleze,
Pardesiuri moderne pentru femei,
Mantale de mătasă și de etamine,
Surtuce pentru fete,
Pardesiuri pentru copii,
Costume engleze,

Costume troteur,
Haine pentru copii,
Talii moderne,
Halaturi,
Fuste moderne,

HAINÉ DE DOLIU ȘI TALII DE DOLIU.

Prețuri fixe!

Telefon 238.

(Ra 978)